

Verksamhetsplan för läns hemslöjds konsulenterna i Stockholms län 2010

1 Övergripande mål för kulturverksamhet

Länshemslöjds konsulenterna i Stockholms län är väl insatta i den nationella kulturpolitiken och utifrån vårt uppdrag verkar vi för:

- Att främja mångfald, kulturell pluralism och internationellt samspel
- Att stödja konstnärligt skapande och ge plats för hemslöjdens förmåga att gestalta, bryta mönster och vidga det möjligas rum
- Att kulturarvet bevaras, brukas och tolkas
- Att kulturell kompetens och kreativitet används för att bidra till en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling
- Att information och kunskaper görs tillgängliga och förmedlas

1.1 Uppdrag

I ett hemslöjds perspektiv ska de kulturpolitiska målen upprätthållas genom att länshemslöjds konsulenterna (LHK) ska ta initiativ till, planera, samordna och göra insatser för att främja hemslöjd i det egna länet genom:

- Att stärka förnyelsen och utvecklingen av hemslöjden ur såväl ett kulturellt som ett närings- och hållbarhetsperspektiv och därmed tillvarata hemslöjdens materialkunskap, teknikkunskap, formspråk, tradition och kvalitet
- Att öka barns och ungdomars intresse för utövande av olika slöjdtekniker
- Att verka för tillgänglighet och delaktighet genom att kommunicera hemslöjden genom olika kanaler och arenor såsom internet, publikationer, utställningar och rådgivande verksamhet m.fl.
- Att genomgående ha ett mångfalds-, jämställdhets-, internationellt- och interkulturellt perspektiv i hela verksamheten

1.2 Prioriterade mål för hemslöjds konsulentverksamheten 2010

- Barn och ungdom
- Näring
- Hållbar utvecklig

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

- Den samtida hemslöjden

1.3 Målgrupper

- Vår huvudsakliga målgrupp är att nå barn och unga i Stockholms län och främst då genom att fortbilda pedagoger
- Vi arbetar med pedagoger, slöjdare, slöjdkonsulenter m.fl. för att höja kompetensen inom näringsfrågor
- Internationella föreningar är viktiga samarbetsparter i arbetet med att nå nya målgrupper

2 Ekonomi

LHK budgeterar för en total omslutning om ca 3,1 mnkr under 2010. 585 tkr är statliga bidrag från NFH, 2,14 mnkr utgörs av anslag från kulturnämnden i Stockholms läns landsting. Övriga medel är externa uppdrag som förstärker budgeten men dessa varierar från år till år och är omöjliga att förutse.

Verksamheten i Slöjdhuset är idag omfattande under terminerna och kan i nuvarande form administreras utan extra vaktmästarhjälp. Inför varje termin är det en osäkerhetsfaktor hur stora intäkterna skall bli. Lönekostnader uppgår 2009 till 2,15 mnkr och fasta kostnader såsom hyra, städ, administration mm till 650 tkr. Kvar till verksamhet blir 300 tkr.

3 Personal

Länshemslöjdskonsulenterna bemannas i dag med 4,1 tjänst (verksamhetsledare/länshemslöjdskonsulent 100 %, barn och ungdomskonsulent 100 %, hårdslöjdskonsulent 100 %, internationell konsulent 60 %, och assistent 50 %).

Kansliet arbetar effektivt och flexibelt, men det blir allt mer uppenbart att de angelägna utvecklingsuppgifter som behövs för att uppdragen ska fyllas kräver arbetsinsatser och medel utöver de nuvarande. En allt större del av det ekonomiska utrymmet äts upp av lönekostnader och fasta kostnader.

3.1 Personalstruktur och tillhörande arbetsuppgifter

Konsulenttjänsterna är idag uppdelade i kompetensområden vilket är viktigt för att höja statusen på hemslöjden samt att verka för kvalitet och kunnande. Uppdragen styr i främsta hand och konsulenttjänsterna arbetar genomgående i gränsöverskridande i projekt.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

3.1.1 Fasta tjänster

Verksamhetsledare/Länshemslöjdskonsulent för textil slöjd, 100 %

Ansvarar för organisation, ekonomi och personal samt verksamhetsutveckling. Ansvarar även för länets textila kompetens och driver projekt som syftar till att väcka intresse för och förmedla kunskap om länets hemslöjd samt att ta tillvara det levande slöjdkunnandet. Tjänsten innehas av Anna-Karin Jobs Arnberg.

Länshemslöjdskonsulent för hård slöjd, 100 %

Ansvarar för länets kompetens inom den hårda slöjden, dvs. trä och metall och driver projekt som syftar till att väcka intresse för och förmedla kunskap om länets hemslöjd samt att ta tillvara det levande slöjdkunnandet. Tjänsten innehas av Peder Strådal.

Hemslöjdskonsulent för barn och ungdom, 100 %

Konsulenten för barn och ungdom ska underlätta för barn och unga att ta del av länets levande slöjdtraditioner, tydliggöra slöjdens unika värden och nyttan av att slöjda. Detta sker främst genom fortbildning av pedagoger och andra vuxna som finns i ungas närhet. Det sker också genom direkta insatser i form av mötesplatser, kurser och projekt direkt för ungdomar och barn. Tjänsten innehas av Lotta Sone Åsäll.

Hemslöjdskonsulent för internationell slöjd, 60 %

Konsulenten för internationell slöjd har som mål att skapa möten mellan kulturer i syfte att genom slöjden sprida kunskap om det mångkulturella samhället. Att inom Stockholms län stimulera personer med utländsk bakgrund att bevara den egna slöjd- och hantverkstraditionen och att skapa möjligheter för invandrade slöjdare och föreningar med annan inriktning att mötas med slöjden som gemensam nämnare.

Assistent, 50 %

Ansvarar för kansliet och kursadministration, telefon och posthantering. Har telefontid vardagar kl. 9-12. Tjänsten innehas av Marie Karlsryd.

Under 2010 kommer Lotta Sone Åsäll att vara föräldraledig 25 %. I första hand kommer Charlotte Hellsten Husman beredas vikariat under tiden för tjänstledigheten.

3.1.2 Tillfälliga tjänster

LHK ansvarar för en mängd kortare kurser och utbildningar inom hemslöjdsfältet. I de flesta fall anställs eller kontrakteras externa kursledare.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

4 Verksamhet där prioriterade mål och uppdrag ska uppnås

Både från statligt och regionalt håll betonas vikten av att arbeta med barn och unga och därför kommer LHK också fortsättningsvis fokusera på utvecklingsprojekt inom området.

Hemslöjden som näringsgren är en rapport som f.d. Nutek, nu Tillväxtverket, gjorde 2009. Den visar på det växande intresset för design och unika produkter och som talar för att marknaden för hemslöjdsprodukter kommer att växa framöver. Men för att denna potential ska kunna utnyttjas krävs troligen ett nytänkande inom hemslöjden med en tydligare inriktning mot närings- och entreprenörskapsfrågor.

LHK bedriver verksamhet, som vilar på den internationella konsulenten, som är till nytta och ger ett större utrymme för svenskar med annan kulturell bakgrund att delta i vår verksamhet och i samhället i stort. Önskvärt vore att det regionala bidraget höjs så att denna tjänst som idag är 60 % utökas till en heltidstjänst, vilket också är ett generellt mål inom landstinget.

4.1 Utvecklingsprojekt

4.1.1 Konst och hemslöjd i vårdmiljöer, ett samarbetsprojekt

Tillsammans med Landstingets konstenhet gör LHK ett gemensamt projekt för att hitta nya vägar för slöjdare och konstnärer att arbeta tillsammans. Det finns ett stort behov av att tänka nytt och ta hand om de miljöer där vård bedrivs. Omtanke och omhändertagande är en viktig del i läkeprocessen och där är slöjd, hantverk och konst några av de allra viktigaste delarna för att kunna uppnå goda helhetslösningar. Genom idéskisser av slöjdare och konstnärer tillsammans på lika villkor vill vi visa på nya möjligheter för slöjden att utvecklas idémässigt, för konsten att ta tillvara handens kunskap och känsla för olika material och för vården att få idé och praktik ihopkopplat till ett högkvalitativt helhetsresultat långt från dagens ofta splittrade miljöer. Vi vill understödja ett fritt tänkande där varje yrkesgrupp arbetar efter egna förutsättningar med ett professionellt, konstnärligt högstående resultat som mål. Projektet är flerårigt. Projektet beräknas kunna starta redan under hösten 2009.

Ansvarig från LHK: Anna-Karin Jobs Arnberg (övergripande), Charlotte Hellsten Husman och Peder Strådal.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

Resurser: Kostnad totalt 600 tkr fördelat på 300 tkr 2010 och 300 tkr 2011. 100 tkr om året 2010 och 2011, totalt 200 tkr söks i bidrag från Nämnden för hemslöjdsfrågor. 100 tkr finansieras 2011 genom AKTÅ-anslaget (aktiva åtgärder inom konstområdet) som landstingets konstnämnd disponerar. Totalt 300 finansieras genom att ta i anspråk medel i budget 2009.

Mål för verksamheten: Samarbetsprojektet mellan hemslöjd och konst ska leda till nya arbetssätt där resultatet blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön.

4.1.2 *Barnen i Hallstavik*

Under hösten 2009 initierades ett projekt av LHK med slöjd för en skolklass i Hallstavik där eleverna ska få slöjda med en kontinuitet under 5 år i lantlig miljö. Eleverna ska få besöka en lantgård ett flertal tillfällen per läsår och där få både praktiska och teoretiska kunskaper om traditionella slöjdtekniker, så väl som kunskaper om äldre seder och bruk vad gäller hemslöjd. Eleverna som i dag går åk F (6-årsverksamhet) ska fram till åk 5 få slöjda med stigande svårighetsgrad i en kedje-process där t.ex. en enkelt täljd pinne vid nästa tillfälle kolas för att vidare vid ett tredje tillfälle användas som ritkol. I ett nära samarbete med elevernas lärare kommer även de olika tillfällena att kunna sammanlänkas med den då aktuella läroplanen för eleverna. Syftet med projektet är att se vad det kan ge eleverna i form av kunskap och förståelse för traditionell hemslöjd, kulturhistoria och vad det kan ha för positiv inverkan på individen. Samarbetsparter i projektet är Hallsta skola, Järinge gård och längre fram i projektet någon extern utvärderare.

Ansvarig: Peder Strådal och Lotta Sone Åsäll.

Resurser: Kostnader för handledararvode och LHKs insatser kommer att rymmas inom befintlig budget.

Mål: Från vt. 2010 till vt. 2015 ska en och samma skolklass få besöka Järinge gård utanför Hallstavik och där få slöjda i en genuint lantlig miljö i traditionella hemslöjdstekniker och även vid några tillfällen få slöjda i sin skola. Under projektets gång ska lärarhögskolan eller någon likvärdig institution kontaktas för en extern utvärdering av projektet.

4.1.3 *Rik på slöjd*

LHK kommer att fortsätta projektet "Rik på slöjd" under 2010-2011. Syftet med projektet är att fokusera mer på de professionella slöjdarna och stärka hemslöjden som varumärke. Idag deltar 15 slöjdare i projektet och alla delta-

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

gare har som ambition att utvinna inkomst från sitt eget slöjdande. De flesta har företag. Under 2010 kommer deltagarna att medverka i en mäs­sa.

Ansvariga: Anna-Karin Jobs Arnberg, Peder Strådal och Charlotte Hellsten Husman.

Resurser: 40 000 tkr.

Mål för verksamheten: Målet är att lyfta fram hemslöjdens betydelse för hållbar utveckling och sysselsättning och att hemslöjden skall leva vidare både som kulturyttring och som näringsgren.

4.1.4 En mer utåtriktad kommunikation

LHK kommer att se över hur vi kommunicerar med omvärlden. Tidigare har kursprogrammet "Slöjdför­j­d" utgivits två gånger om året och varit stommen i kommunikationen med omvärlden, Slöjdför­j­d har distribuerats via postgång till personer som ingår i vårt slöjdarregister. Slöjdför­j­d har varit ett kostsamt alternativ, men mycket omtyckt av våra läsare och kunder. I framtiden vill vi öppna dörrarna för flera kommunikationsvägar, där nätverksbyggande, skrifter, internet, bloggar m.fl. blir betydelsefulla. Genom webben når vi flera konsument­er och aktörer som kan tolka hemslöjden. I ett första steg bygger vi ut vår hemsida. Under 2010 kommer alla anställda hos LHK att utbildas i hanterandet av den nya webbplatsen.

Ansvariga: Peder Strådal och Charlotte Hellsten Husman

Resurser: Omfördelning av marknadsföringsmedel i befintlig budget.

Mål för verksamheten: Det är angeläget att göra den kompetens som finns vid LHK synlig genom en större närvaro i samtiden genom att hitta nya kommunikationsformer.

4.1.5 Vävning; då nu och i framtiden

LHK textil sitter i styrgruppen för ett nationellt projekt där Sveriges textila hemslöjdskonsulenter arbetar för att lyfta vävningen i Sverige. Under 2010 planeras en förstudie som sedan ska leda till ett större projekt. Följande fokusområden ska vi arbeta med: Utbildning/kurser i vävning, internationellt symposium, utveckla en textil hemsida, forskning kring vävning. Målet är att skapa publikationer och utställningar kring vävningen i Sverige.

Ansvarig: Anna-Karin Jobs Arnberg.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

5 Löpande verksamhet

5.1 Utställningar

5.1.1 Krona och krans Smycka till fest och bröllop.

En utställning som vill inspirera besökare från alla kulturer att utforma personliga fester och bröllop. Utställningen har sin utgångspunkt i olika kulturers folkliga seder och slöjdtraditioner. Folktron har på olika sätt påverkat föremålens utformning. I dag väljer vi ofta utsmyckningar som är vackra och klädsamma utan att låta sig styras av traditionen. Alla föremålen i utställningen är handgjorda i moderna material utifrån tillverkarens lust att smycka och göra vackert. Krona och krans är en vandringsutställning som producerats av Sveriges textila hemslöjds konsulenter. I samband med utställningen arrangeras kurser och föredrag.

Ansvariga: Charlotte Hellsten Husman (övergripande) och Anna-Karin Jobs Arnberg

Resurser: Verksamheter ingår i befintlig budget.

Mål för verksamheten: I dagens kommersiella samhälle verkar utställningen för att besökaren själv med enkla medel kan påverka sin egen fest eller sitt eget bröllop.

5.2 Utbildning och kursverksamhet

5.2.1 Kurser i slöjdhuset

2010 planeras aktiviteterna i Slöjdhuset att fortsätta i oförminskad omfattning. Ett sextiototal olika fortbildningar, inspirationsdagar, workshops och träffar kommer äga rum. Delar av Slöjdhuset hyrs ut till studieförbund för utbildningar i snickeri och dekoratörer.

Ansvariga: Hela kåren

Resurser: Intäkter ska täcka utgifter för slöjdhuset

Mål för verksamheten: Genom kursverksamheten verkar LHK för att sprida kunskap om slöjdens traditioner.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

5.2.2 Samarbete med högskolor och högre utbildningar

Under flera år har LHK haft samarbete med HV skolas treåriga textilutbildning, där LHK haft ansvaret i att utbilda eleverna i ull- och linspinning.

Samarbete med Uppsala universitet och eleverna vid textilvetenskapliga institutionen. LHK ansvarar för kurserna i linspinning.

Under 2009 initierades ett samarbete mellan LHK och Carl Malmstenskolan och tapetserarutbildningen i syfte att bredda elevernas kunskaper om de textila materialen. LHK arrangerade kurs i kardning, spinning och tovning. Carl malmstenskolan är intresserade av en fortsättning av samarbetet även 2010.

LHK är även under 2010 anlitate som granskare av gesällarbeten.

Ansvarig: Anna-Karin Jobs Arnberg (övergripande) och Charlotte Hellsten Husman

Resurser: Intäkter från skolorna täcker material och utgifter för slöjdhuset

Mål för verksamheten: Genom att etablera nya målgrupper verkar LHK för att sprida kunskap om slöjdens traditioner.

5.3 Barn och ungdomsverksamhet

5.3.1 Verkstan

En mötesplats för ungdomar 13-25 år förlagd till Slöjdhuset i centrala Stockholm. En möjlighet för studenter på slöjd- och hantverksutbildningar att göra praktik och för ungdomar att prova olika slöjdtekniker och hitta en egen ingång i slöjden och länets traditioner. Onsdagskvällar under terminerna.

5.3.2 Kvar i stan' och sportlovsslöjd

Två dagläger för mindre barn med samma syfte som Verkstan men anpassat till åldersgruppen.

5.3.3 Fortbildning för pedagoger

Med anledning av att Läraryftet saknade fortbildningsalternativ för slöjd- och textillärare kommer vi att fortsätta att undersöka och utveckla metoder och möjligheter för att stärka och bredda dessa yrkesgruppers status och kompetens. Det kommer att ske dels i riktad verksamhet och dels som en del av redan pågående projekt.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

5.3.4 *Tänker Händer*

Ett sätt att med hjälp av slöjden stärka gemenskapen i en grupp, öka tryggheten och stimulera det egna uttrycket hos eleverna. I samarbete med Circonova.

5.3.5 *Novemberlovet*

Ett seminarium under två dagar förlagt till norra Roslagen. Hur det kan vara när man använder sig av slöjden för att gestalta skolans övriga ämnen. Seminariet visar också på värdet av en hållbar utveckling och hur man kan använda sig av slöjden för att nå dit.

5.3.6 *Slöjdklubben*

I länet finns ett antal Slöjdklubbar som täcker upp en del av länets ungdomsverksamhet med slöjd. LHK fungerar som stöd för och ansvarar för utbildningen av handledarna. Ett samarbete med Stockholms läns hemslöjdsförening.

5.3.7 *Slöjdklubbshandledarutbildningen*

Under hösten 2010 planeras en handledarutbildning steg 1 förlagd till helger, lov och kvällar.

Ansvarig: Lotta Sone Åsäll (övergripande) .

Budget: Verksamheten ingår i befintlig budget.

Mål för verksamheten: Att öka slöjdintresset och slöjdkunskaperna hos barn & ungdomar.

5.4 Hemslöjden i länet

5.4.1 *Hårdslöjdskvällar*

Under 2010 kommer antalet hårdslöjdskvällar att vara fyra till fem per termin. Hårdslöjdskvällarna är ett bra och viktigt tillfälle för utövare av den hårda slöjden att träffas, inspireras och till nätverksbyggande. De planerade hårdslöjdskvällarna kommer att ha olika teman för varje tillfälle. Det har visat sig att utövare inom den hårda slöjden har lättare att bygga nätverk genom att träffas i informella grupper än att delta i en kurs. Hårdslöjdskvällarna utnyttjas även som mötestillfälle för bland annat svarvföreningen i länet.

Ansvarig: Peder Strådal.

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

Resurser: En mindre avgift på 40 kr tas ut av besökarna för material och lättare förtäring vid varje tillfälle. Övriga kostnader i befintlig budget.

Mål för verksamheten: Att skapa nätverk, stärka och synliggöra den hårda slöjden.

5.4.2 Nationella Stickstämman

Under augusti arrangerar LHK tillsammans med hemslöjdskonsulenten i Uppsala län och föreningen Sticka den "Nationella stickstämman". Stickstämman kommer att äga rum för nionde gången och vi kommer att hålla till på Väddö folkhögskola. Ca 80 deltagare erbjuds fyra dagar med kurser, utflykter, stickmessa och andra aktiviteter. Temat är "Öarnas stickning", och vi anlitar kursledare från nordens olika öar som stickar traditionell stickning.

Ansvarig: Anna-Karin Jobs Arnberg (övergripande) och Charlotte Hellsten Husman.

Resurser: Intäkter täcker utgifter.

Mål för verksamheten: Sprida kunskap om sticktraditioner från nordens olika öar.

5.4.3 Hemslöjd på Skansen

Tillsammans med Stockholms läns hembygdsförbund, Skansens programavdelning, Skansens kulturhistoriska avdelning, Stockholms läns hemslöjdsförening planera och genomför LHK olika aktiviteter där olika slöjdare och slöjdtkniker lyfts fram. Här ingår både kurser, demonstrationer, marknader, mm

Ansvarig: Charlotte Hellsten Husman (övergripande).

Resurser: Verksamheten ingår i befintlig budget.

Mål för verksamheten: Att skapa och utveckla ett nätverk mellan olika organisationer och slöjdare med olika kulturell bakgrund. Att skapa möjligheter att främja hemslöjden som näring och skapa olika mötesplatser.

5.4.4 Rumänien

Utifrån traditionella folkdräkter från Rumänien har ett stort antal textilier samlats in och finns idag i Stockholm. Med dessa textilier som grund öka kunskap och intresset för Rumänsk slöjdcultur. Broderitekniker och korgtekniker kommer att lyftas fram före andra tekniker då dessa är av stort intresse för

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

vårt län. Detta kan ske genom föreläsningar, kurser, utställning, studieresa, och slöjdare från Rumänien .

Ansvarig: Charlotte Hellsten Husman (övergripande) och övriga kåren.

Resurser: Verksamheten ingår i befintlig budget.

Mål för verksamheten: Att sprida kunskaper om slöjdkulturer, där fokus läggs på det textila folkliga broderiet och korgtekniker.

6 Omvärlden

Länshemslöjdskonsulenternas utåtriktade verksamhet är omfattande. Kontakterna med myndigheter, kommunala förvaltningar, regionala organisationer och föreningar, rikstäckande och internationella organisationer och föreningar, ambassader och bildningsförbund pågår ständigt. Samarbete med olika organisationer är en förutsättning för att konsulentarbetet skall fungera i Stockholms län. Särskilt kan nämnas samarbetet med Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund (SHR) och Stockholms läns hemslöjdsförening (SLHF). Samarbetet med SLHF omfattar bland annat folkdräktssömnad, damstävning för yrkesvävare, Slöjdklubben och SLHF:s arkiv. Peder arbetar i styrgruppen för webbsidan "Slöjden i skogen".

7 Organisation

7.1 Huvudman

Länshemslöjdskonsulenterna i Stockholms län

7.2 Fortbildning

Konsulenterna deltar i fortbildningar genom Kulturförvaltningen och i NFH:s fortbildningsprogram. Även andra arrangörers fortbildningar, seminarier och workshops.

8 Långsiktig planering/långsiktiga strategier

Hemslöjden som näring beräknas fortgå till 2012. Projektet kommer också att bli en del av förberedelserna inför en riksomfattande utställning i samband med Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbunds 100-års jubileum 2012. Konsulenterna arbetar över länsgränserna i regionala och riksomfattande pro-

2009-11-05

Diarienummer:
KUN 2009/594

jekt. Barnen i Hallstavik kommer pågå till våren 2015. Vävning i Sverige; Då, nu och i framtiden beräknas pågå fram till 2012.

9 Tidplan

LHK beräknas genomföra arbetsuppgifterna inom ramen för den ordinarie arbetstiden. Dock kan vissa tider under året vara mer arbetsbelastade än andra. Verksamheten har årsarbetstid.

Karin Ekdahl Wästberg,
Ordförande kulturnämnden